

Digitaliseringsavdelningen
Milla Bennis
milla.bennis@socialstyrelsen.se

Barnhälsovårdsenheter

Uppdatering av Socialstyrelsens amningsstatistik

Socialstyrelsen stödjer och utvecklar Sveriges vård och omsorg utifrån bästa tillgängliga kunskap. Vi bidrar till utvecklingen och stöttar de som arbetar inom hälso- och sjukvården. Vi sammanställer och publicerar statistik för att kunna beskriva nuläget, se mönster och analysera utvecklingstrender. Vi följer upp och utvärderar, följer effekter och planerar framtidens insatser.

Socialstyrelsen arbetar aktivt för att främja amning bland annat genom publicering av Tio steg som främjar amning och rekommendationer till hälso- och sjukvården i ett nationellt kunskapsstöd och en nationell plan om graviditet, förlossning och tiden efter.

Ändringar av definitioner, tidsaspekt och kategorier

Statistik om amning har rapporterats till Socialstyrelsen i flera decennier. Amningsstatistik är viktig för att bland annat kunna utvärdera amningsstöd, övervaka folkhälsan och förbättra mödra- och barnhälsovården. Socialstyrelsens amningsstatistik är inte individbaserad men är ändå vägledande för att kunna följa nationella trender.

De huvudsakliga uppgifterna har funnits sedan 1980-talet, bland annat att följa utvecklingen av hur längre barn helammas. En större förändring i statistiken gjordes 2004, då definitionen av enbart ammade barn ändrades. Barn som får smakportioner förs sedan dess inte längre in i denna grupp, utan räknas som delvis ammade. Den senaste förändringen gjordes 2020, då en ny kategori ”*övervägande amning*” infördes. De flesta regioner har dock inte kunnat leverera uppgifter enligt denna uppdelning, vilket har gjort att kategorin inte varit möjlig att utvärdera.

De ändringar som nu införs består framför allt av justeringar av befintliga definitioner, tydliggörande av kategorier samt tillägg av en ny mättdpunkt. Syftet med justeringarna är för att klargöra vilka uppgifter som ska samlas in

och därmed möjliggöra insamling av mer tillförlitliga och kvalitetssäkra amningsdata från samtliga regioner i Sverige.

Tilllägg av en mätpunkt

Statistiken utökas med ytterligare en mätpunkt. Den nya mätpunkten avser barn i åldern 517–638 dagar, vilket motsvarar statistikåldern 18 månader. Därmed utökas Socialstyrelsen amningsstatistik från uppföljning upp till 12 månaders ålder till 18 månaders ålder. De befintliga mätåldrarna kvarstår oförändrade.

Förtydligande av tidsaspekt

I gällande anvisningar avser uppgifterna ”*amning*”. Avgränsningen utökas till att även omfatta ”*tillmatning med bröstmjök*”. Motsvarande justering genomförs konsekvent i samtliga definitioner och kategorier.

För att tydliggöra tidsaspekten ändras begreppsförklaringen från ”7 dagar” till ”7 dygn”, med tillägget att uppgiften avser samtliga dygn under perioden.

Justering av definitioner

Bröstmjök

Definitionen är oförändrad

Pyttesmå smaksensationer

Definitionen ändras från ”*pyttesmå smakprover*” till ”*pyttesmå smaksensationer*”. Med ”*smaksensationer*” avser mycket liten mängd av annan kost.

Annan kost

Tydliggörande att ”*annan föda*” avser fast föda, från puré till mat med hela bitar.

Justering av kategorier

Helt ammad eller tillmatad med bröstmjök

”*Tillmatad med bröstmjök*” inkluderas i kategorin helt ammad.

Övervägande ammad eller tillmatad med bröstmjök

”*Tillmatad med bröstmjök*” inkluderas i kategorin övervägande ammad.

Begreppet ”*pyttesmå smakprover*” ersatts med ”*pyttesmå smaksensationer*”. Informationen ”*oavsett antal, och/eller annan kost vid 1–2 tillfällen*” har tagits bort.

Delvis ammad eller tillmatad med bröstmjök

Definitionen *"pyttesmå smakprover räknas inte"* ändras till *"enbart pyttesmå smaksensationer räknas inte som annan kost"*. Begränsningen *"vid 3 eller fler tillfällen"* har tagits bort.

Ej ammad eller tillmatad med bröstmjök

"Ej tillmatad med bröstmjök" inkluderas i kategorin ej ammad.

Ändring av leveranssätt och filformat

Leveranssätt

Socialstyrelsen kommer att samarbeta med BHVQ för insamling av amningsdata, vilket innebär att BHVQ blir den primära uppgiftslämnaren till Socialstyrelsen. Regioner som inte rapportera till BHVQ kommer i stället att rapportera direkt till Socialstyrelsen.

Filformat

Inrapportering av Excelfiler kommer att upphöra eftersom BHVQ kommer att leverera uppgifterna till Socialstyrelsen. Regioner som inte rapporterar till BHVQ behöver tills vidare rapportera enligt det tidigare rutin men med modifierade Excelfiler, tills uppgifterna kan hämtas via BHVQ.

Starttidpunkt för ändringen

Ändringarna i journalsystemen gäller för barn som besöker BVC senast från och med den 1 januari 2027.

Socialstyrelsen avser att kunna rapportera data helt utgående från dessa definitioner fr.o.m. barn födda 2027. Detta innebär att ev. förändringar i journalsystem och i ev. överföring till BHVQ behöver vara på plats senast 2027-01-01.